

Beleidskader voor subsidiëring van patiënten- en gehandicaptenorganisaties

Uitgangspunten subsidiemogelijkheden en beoordelingskader voor subsidieaanvragen

CONCEPTVERSIE, behorend bij de Visiebrief 'Bundel je kracht, samen sterk', (MC-U-3065567).

CONCEPT

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Inleiding
2. Uitgangspunten subsidiebeleid
3. Subsidietitels

Subsidiestroom 1: Delen van ervaringskennis

Subsidiestroom 2: Samen ervaringen inbrengen

Subsidiestroom 3: Regierol bij positioneren van ervaringsdeskundigheid

4. Financieringsstroom ten behoeve van de inbreng en bundelen van kennis
5. Overgangssituatie

CONCEPT

Voorwoord

In de Visiebrief 'Bundel je kracht, samen sterk', van 20 mei 2011 (MC-U-3065567) is door de Minister en Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) aangekondigd welke hoofdlijnen gelden voor het toekomstige subsidiebeleid voor patiënten- en gehandicaptenorganisaties (pg-organisaties). Dit beleidskader geeft een nadere uitwerking van de visiebrief.

Aanleiding voor dit beleidskader:

- de uitwerking van de visiebrief 'Bundel je kracht, samen sterk' van 20 mei 2011 (MC-U-3065567);
- evaluatie van het subsidiebeleid en Subsidieregeling PGO van 13 mei 2011;
- kabinetskeuzes voor bezuinigingen en budgettaire korting;
- vervanging van de Subsidieregeling VWS-subsidies door de Kaderregeling VWS-subsidies (Stcrt. 2011, 7996) ter implementatie van de Aanwijzingen voor subsidieverstrekking;

Dit beleidskader geeft uitwerking van de hoofdlijnen en maakt beleidskeuzes transparant. Het kader bevat criteria en voorwaarden waar een subsidieaanvraag en subsidieaanvrager aan moeten voldoen om in aanmerking te komen voor subsidie, zodat duidelijk wordt voor welk bedrag subsidieverlening kan plaatsvinden en op wijze het subsidiebedrag wordt bepaald.

In dit beleidskader komen achtereenvolgens aan bod: de inleiding (H1), de uitgangspunten (H2), de uitwerking van de drie subsidiestromen (H3), de financieringsstroom (H4) en de uitwerking van de overgangperiode (H5).

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Algemeen

Het uitgangspunt van de gezondheidszorg in Nederland is dat de cliënt centraal staat bij het kiezen van zorg waarbij de zorg betaalbaar, kwalitatief goed en toegankelijk moet blijven. Daarnaast is het streven dat mensen met een aandoening of beperking hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen en zo volwaardig mogelijk kunnen deelnemen aan de maatschappij. P-g-organisaties zijn van en voor mensen, luisteren naar mensen, brengen ervaringen bij elkaar en maken die toegankelijk voor anderen. Op die wijze dragen p-g-organisaties bij aan een betere positie van de cliënt zodat de cliënt zelf kan kiezen hoe hij de regie op zijn eigen leven wil voeren, betere kwaliteit van zorg krijgt en maatschappelijk kan participeren.

Het verbeteren van kwaliteit van zorg door middel van de inbreng van cliëntervaringen is een belangrijk speerpunt in het aangekondigde beleid. Zorg van goede kwaliteit is zorg die aansluit op de behoefte en wensen van de mensen. Om ook in de toekomst te kunnen blijven zorgen voor betaalbare zorg heeft het Kabinet kritisch gekeken naar de beschikbare middelen. Het Kabinet ziet het als haar rol om door middel van het subsidie-instrument autonome private organisaties in staat te stellen met hun infrastructuur en middelen een bijdrage te laten leveren aan beleidsdoelstellingen die ten goede komen aan de maatschappij als geheel.

Uit de evaluatie van de Subsidieregeling PGO blijkt dat het mogelijk is om in de toekomst ook met minder middelen meer te bereiken. In dit beleidskader is daarom meer focus aangebracht in de organisaties die voor de subsidie in aanmerking komen, de activiteiten die voor subsidie in aanmerking komen en een efficiënte en effectieve uitvoering van deze activiteiten.

1.2 Doel van het beleidskader

Dit beleidskader bevat een uitwerking van het subsidiebeleid voor patiënten- en gehandicaptenorganisaties en stelt beleidsregels voor de uitvoering ervan. Met het financieren van p-g-organisaties wordt gestreefd naar effectief en efficiënt werkende organisaties, die samen activiteiten uitvoeren, zodat cliënten hun rol in het zorgstelsel optimaal kunnen spelen. In de nieuwe systematiek willen wij organisaties aan de ene kant een bijdrage bieden in de vorm van een structurele basis, maar ze aan de andere kant ook aanzetten tot en belonen voor samenwerking. Cliënten bezitten unieke ervaringskennis en kunnen door deze effectief in te zetten, zorgen voor betere kwaliteit van zorg en maatschappelijke participatie die is gericht op de wensen en behoeften van cliënten.

Het beleidskader heeft betrekking op subsidies voor het jaartal **2012** en volgende jaren. De subsidies worden verstrekt op grond van de Kaderregeling VWS-subsidies (Stcrt. 2011, 7996). Op subsidiebesluiten is ook de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Tevens voorziet dit beleidskader gedurende de periode 2012 tot 2015 in een geleidelijke invoering van het nieuwe beleid voor p-g-organisaties (zie hoofdstuk 5).

De Subsidieregeling PGO (MC-U-2875343) en het Beleids- en beoordelingskader behorend bij de Subsidieregeling PGO met nr. MC-U-2978257 worden ingetrokken. Voor al verstrekte, lopende subsidies blijven de Subsidieregeling PGO en daaruit voortvloeiende subsidievoorwaarden van kracht.

1.3 Reikwijdte van het beleidskader

Dit beleidskader heeft betrekking op zelfstandig en statutair in Nederland gevestigde maatschappelijke organisaties, die krachtens hun statutaire doelstelling zich richten op patiënten en gehandicapten (hierna: pg-organisaties). Deze pg-organisaties hebben een landelijke functie, (zoals volgt uit de Kaderregeling VWS-subsidies), beschikken over rechtspersoonlijkheid en streven geen winstoogmerk na. Per subsidiestroom zijn criteria geformuleerd.

Pg-organisaties kunnen instellings- of projectsubsidie aanvragen voor een bijdrage aan de invulling van het rijksbeleid. Dit betekent dat subsidieaanvragen betrekking moeten hebben op taken of activiteiten die ten goede komen aan cliënten in Nederland, dus zonder een vooropgestelde geografische beperking. Taken die specifiek zijn gericht op lokale behoeften of ten goede komen aan lokale groepen van patiënten of cliënten vallen buiten dit beleidskader.

CONCEPT

Hoofdstuk 2 Uitgangspunten subsidiebeleid

2.1 Algemene uitgangspunten van het subsidiebeleid

Het subsidiebeleid is gebaseerd op een aantal algemene uitgangspunten (zie ook paragraaf 4 in de visiebrief 'Bundel je kracht, samen sterk'):

- Op basis van de uitkomsten van de evaluatie wordt meer gestuurd op efficiënt en effectief werkende organisaties.
- Versnippering wordt beperkt en samenwerking wordt gestimuleerd.
- Subsidie wordt alleen verstrekt aan landelijk werkende organisaties die activiteiten uitvoeren voor cliënten uit het hele land, dus met een nationale dekking.
- Er wordt subsidie verstrekt aan organisaties die zich richten op een specifieke aandoening of beperking. Er wordt gestreefd om per aandoening of beperking één organisatie te financieren.
- Pg-organisaties ontvangen een gelijke subsidie. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen het aantal leden, ernst en omvang van de aandoening, leeftijd of geloofsovertuiging.
- Pg-organisaties zijn vrij te bepalen hoe zij zich organiseren, welke activiteiten zij uitvoeren en op welk niveau. Er wordt enkel subsidie verstrekt onder voorwaarden.
- Subsidieverstrekking vindt plaats om enerzijds een basisinfrastructuur mogelijk te maken en anderzijds samenwerking te stimuleren met als doel een sterkere positie van de cliënt.

2.2 Financieringsstromen

De subsidieverstrekking vindt plaats langs een beperkt aantal financiële stromen, voor:

1. het bijdragen aan het delen van ervaringskennis door middel van informatievoorziening en lotgenotencontact. De subsidie wordt verstrekt aan aandoening- of beperkingspecifieke organisatie en betreft de versterking van de positie cliënt op individueel niveau.
2. het gezamenlijk bijdragen aan de werking van zorg, ondersteuning en maatschappelijk participatie door het inbrengen van cliëntervaringen. Dit wordt gesubsidieerd op het niveau waar organisaties met elkaar samenwerken, zodat organisaties voldoende kritische massa hebben en hun stem gehoord wordt.
3. een regierol bij het positioneren van ervaringsdeskundigheid en het bevorderen van samenhang ten aanzien van zorg, ondersteuning en maatschappelijke participatie. Deze subsidie wordt vers trekt aan de organisaties die samen de top van het pg-veld vormen. Zij ontvangen een structurele eigen subsidie en kunnen extra subsidie ontvangen als zij gezamenlijk een regierol oppakken. Een deel van deze regierol is bedoeld voor aansluiting bij de agenda en prioriteiten van het Kwaliteitsinstituut i.o.
4. inbreng en bundeling van kennis. Dit betreft de versterking van de kennisfunctie en infrastructuur, waarbij de pg- organisaties (ook de kleine) en samenwerkingsverbanden worden ondersteund. Deze financieringsstroom bestaat uit twee delen. Het eerste deel is een opdracht aan een sterke ondersteuningsorganisatie die kennis bundelt voor organisatorische professionalisering. Het tweede deel is eveneens een opdracht om in nauwe afstemming met het Kwaliteitsinstituut i.o. bij aandoening- of beperkingspecifieke organisaties cliëntervaringen te bundelen.

In de volgende hoofdstukken is een nadere uitwerking opgenomen van bovenstaande financieringsstromen.

2.3. Drempelcriteria voor goed bestuur en de kwaliteit van de administratieve organisatie:

Elke aanvrager verklaart bij een subsidieaanvraag dat de organisatie beschikt over:

- a. een administratie van leden en donateurs;
- b. een deugdelijke financiële administratie;
- c. bestuursfuncties en toezichtfuncties, die op zodanige wijze gescheiden zijn dat een toezichthouder onafhankelijk kan functioneren;
- d. een gedragscode met interne regels voor omgangsvormen (bijvoorbeeld integriteitsbeleid);
- e. een regeling waarin de invloed en zeggenschap van leden, donateurs, stakeholders en derde partijen (sponsors) transparant is vastgelegd;
- f. een interne klachtenregeling.
- g. Het brutosalaris van bestuurders en medewerkers van de subsidieaanvrager is vanaf 1 januari 2012 maximaal gelijk aan het salaris van een directeur-generaal in dienst van de Rijksoverheid. De hoogte van dit bedrag is het bruto salaris op basis van een voltijdsfunctie niveau schaal 19 volgens het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren (BBRA).

CONCEPT

Hoofdstuk 3

Per subsidiestroom worden in dit hoofdstuk de volgende vragen behandeld :

- 1) Waarvoor is de subsidie bedoeld?
- 2) Voor wie is de subsidie bedoeld?
- 3) Wie kan een aanvraag indienen?
- 4) Hoeveel geld is er beschikbaar?
- 5) Welke concrete beoordelingscriteria gelden?
- 6) Hoe aanvragen?
- 7) Uitvoeringsinformatie met de wettelijke grondslag voor een besluit tot subsidieverlening en subsidievaststelling.

Subsidiestroom 1: Delen van ervaringskennis

Waarvoor: instellingssubsidie voor lotgenotencontact en informatievoorziening
Wie: pg-organisaties die zich richten op een specifieke aandoening of beperking
Omvang: maximaal € 35.000 per organisatie
Hoe: door een vooraf in te dienen werkplan en vaststelling achteraf van de daadwerkelijk gemaakte kosten.

1) Waarvoor is de subsidie bedoeld?

De subsidie is bedoeld voor activiteiten op het gebied van lotgenotencontact en informatievoorziening, zodat individuele cliënten hun ervaringen samen kunnen brengen, informatie uitwisselen en van elkaar leren. Deze taken dragen eraan bij dat cliënten zelf (beter) in staat zijn om keuzes te kunnen maken en de regie over hun leven te kunnen voeren en maatschappelijk te participeren. Het betreft de toekenning van een instellingssubsidie.

Een subsidieaanvraag die wordt ingediend onder deze subsidietitel heeft betrekking op twee thema's: lotgenotencontact en informatievoorziening.

Ad 1: Lotgenotencontact

Kern van lotgenotencontact is de mogelijkheid van (h)erkenning, bewustwording en het benutten van ervaringsdeskundigheid. Een pg-organisatie richt zich op: *het organiseren en bevorderen van contacten tussen mensen met dezelfde aandoening of beperking zodat zij ervaringen kunnen uitwisselen*. De Pg-organisatie zorgt voor een laagdrempelige manier waarop contacten en ervaringsuitwisseling vorm krijgt.

Voorbeelden van activiteiten die onderdeel kunnen zijn van lotgenotencontact zijn, het uitwisselen van ervaringen door middel van:

- het organiseren van informatie- en themabijeenkomsten;
- cursussen en gespreksgroepen
- internetfora;
- telefonisch contact.

Voorbeelden van activiteiten die geen onderdeel kunnen zijn van lotgenotencontact, het uitwisselen van ervaringen door middel van:

- binnen- en buitenlandse excursies;
- buitenlandse bijeenkomsten;
- familieweekenden.

Inhoudelijke criteria aan lotgenotencontact zijn:

- zoveel mogelijk gericht op alle groepen binnen de vereniging (jong en oud, allochtoon en autochtoon);
- bijeenkomsten zijn in hoofdzaak bedoeld voor uitwisselen van ervaringen, niet als sociale gebeurtenis op zich (verenigingsuitjes worden niet gesubsidieerd).

Ad 2: Informatievoorziening

Een pg-organisatie richt zich op het zorgen voor cliëntgerichte informatie over de specifieke aandoening of beperking en daarmee samenhangende zaken aan mensen met deze aandoening of functiebeperking en ouders, familieleden of derden in de kring van hun persoonlijke levenssfeer.

De pg-organisatie draagt eraan bij dat een cliënt wordt ondersteund om zelf de dialoog met zijn zorgverlener aan te kunnen gaan, wegwijs wordt gemaakt in beschikbare informatie om zelf te kunnen kiezen voor een bepaalde zorgaanbieder of een zorgverzekeraar of in staat is om keuzes te maken op het gebied van maatschappelijke participatie.

Voorbeelden van activiteiten die onder informatievoorziening vallen, zijn:

- het opstellen en verspreiden van folders, brochures en nieuwsbrieven;
- het maken van voorlichtingsfilms;
- het bijdragen aan keuzegidsen;
- het bijdragen aan de ontwikkeling van zelfmanagementtools;
- dialoogondersteuning; of
- doorverwijzing naar de juiste instanties voor specifieke ondersteuning.

Voorbeelden van activiteiten die niet onder informatievoorziening vallen zijn:

- het (laten) uitvoeren van onderzoek naar specifieke aandoeningen of beperkingen;
- het zelf ontwikkelen van keuze-informatie.

Inhoudelijke criteria aan informatievoorziening zijn:

- zoveel mogelijk gericht op alle groepen binnen de vereniging (jong en oud, allochtoon en autochtoon);
- onafhankelijk van een specifieke aanbieder of producent;
- zoveel mogelijk digitaal beschikbaar voor leden en het publiek;
- maakt zoveel mogelijk gebruik van rechtenvrije informatie;
- sluit aan bij bestaande richtlijnen en standaarden.

Welke taken en activiteiten vallen buiten deze subsidie?

De taken die samenhangen met belangenbehartiging, kwaliteitstoetsing, dienstverlening en professionalisering komen niet in aanmerking voor subsidie binnen deze subsidietitel.

Toelichting

De meerwaarde van belangenbehartiging van cliënten en cliëntenorganisaties richt zich op andere actoren zoals maatschappelijke partijen of zorgaanbieders en heeft massa nodig om impact te hebben. We stimuleren daarom de functie van belangenbehartiging op het niveau van samenwerkingsverbanden (subsidiestroom 2) en op het niveau van de landelijke koepels en platforms (subsidiestroom 3).

Kwaliteitstoetsing en dienstverlening zijn optionele taken. Pg-organisaties kunnen daarvoor geen subsidie aanvragen of aanwenden. Kwaliteitstoetsing is primair een taak voor zorgaanbieders. Pg-organisaties kunnen ervoor kiezen om deze taken uit te voeren, maar moeten dat doen voor eigen rekening, ten laste van het eigen vermogen of vanuit eigen inkomsten.

Inhoudelijke professionalisering willen wij bevorderen door kennisdeling op categoriaal niveau (subsidiestroom 2) en door kennisfuncties (financieringsstroom 4).

2) Voor wie is deze subsidie bedoeld?

Een privaatrechtelijke pg-organisatie met een landelijke functie die zich krachtens haar statutaire doelstelling primair op patiënten dan wel gehandicapten richt en zich als specifieke taak heeft gesteld om activiteiten te organiseren op het gebied van lotgenotencontact en informatievoorziening die aansluiten bij specifieke aandoening- of beperkingsgerichte behoeften van individuele cliënten. De organisatie richt zijn activiteiten op natuurlijke personen, die zich bij deze organisatie kunnen aansluiten als lid of donateur.

Van deze subsidietitel wordt uitgesloten:

- 1) organisaties die niet over zelfstandige rechtspersoonlijkheid beschikken;
- 2) landelijke koepels of platforms, omdat zij via subsidietitel 3 instellingssubsidie kunnen aanvragen;
- 3) organisaties, die geen statutaire taken hebben op het gebied van informatievoorziening of lotgenotencontact of zich primair richten op anderen dan patiënten of gehandicapten;
- 4) aanvragen betreffende initiatieven die primair gericht zijn op studiemogelijkheden of wetenschappelijk onderzoek naar de specifieke aandoening of beperking;
- 5) aanvragen betreffende financiering van commerciële dienstverlening, investeringen of activiteiten;
- 6) aanvragen voor activiteiten gericht op belangenbehartiging, kwaliteitstoetsing, dienstverlening en professionalisering.

3) Wie kan een aanvraag indienen?

3.1 Drempelcriteria voor de subsidieaanvrager:

- 3.1.1 De aanvrager is een statutair in Nederland gevestigde pg-organisatie zonder winstoogmerk en bezit privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid naar Nederlands recht.
- 3.1.2 De pg-organisatie richt zich volgens de statuten op patiënten en/of gehandicapten en heeft zich als specifieke taak gesteld om in elk geval activiteiten te organiseren op het gebied van lotgenotencontact en informatievoorziening welke aansluiten bij specifieke aandoening- of beperkingsgerichte behoeften van individuele cliënten.

Een pg-organisatie mag zich ook op de familie (in de eerste graad; ouders of kinderen) dan wel de wettelijke vertegenwoordiger van degene met een aandoening of beperking richten, indien de aard van de aandoening of beperking met zich meebrengt dat de cliënten die het betreft structureel en vanwege hun aandoening of beperking niet in staat zijn om zelfstandig lotgenotencontact en informatievoorziening te organiseren. In dat geval vinden

wij het redelijk dat de organisatie zich ook richt op de familie of de wettelijke vertegenwoordiger, aangezien die veelal praktische ondersteuning biedt aan de cliënt en aan het organiseren van informatievoorziening of lotgenotencontact ten behoeve van zijn familielid of de vertegenwoordigde. Dit geldt niet voor het handelen van familieleden dan wel de wettelijke vertegenwoordiger vanwege de minderjarige leeftijd van de cliënt omdat het optreden namens minderjarigen in het maatschappelijk verkeer wordt gezien als een normale taak van ouders.

3.2 Draagvlak

De aanvrager heeft aantoonbaar draagvlak in Nederland. Dit wordt als volgt getoetst:

- 3.2.1 de subsidieaanvrager is bestendig actief in de Nederlandse samenleving, door tenminste gedurende 2 jaren voorafgaand aan de subsidieaanvraag aantoonbaar de activiteiten te hebben verricht waarvoor de subsidie wordt aangevraagd;
- 3.2.2 de subsidieaanvrager heeft leden of donateurs. Er wordt getoetst of de subsidieaanvrager op 1 september van het jaar voorafgaand aan het jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd tenminste 100 natuurlijke personen zich als betalende donateur dan wel als betalend lid aan de organisatie hebben verbonden;
- 3.2.3 elke natuurlijk persoon die lid en tevens donateur is van dezelfde vereniging telt maar één keer als uniek lid;
- 3.2.4 het minimumbedrag van het lidmaatschap respectievelijk donateurschap bedraagt tenminste 25 euro per lid of donateur per kalenderjaar.

Indien een aanvraag niet aan deze criteria voldoet, wordt de aanvraag afgewezen.

3.3 Toetredingscriteria

Voor nieuwe toetreders

Een nieuwe subsidieaanvrager dient als rechtspersoon te zijn opgericht. Een nieuwe toetreders kan pas na verloop van 2 jaren, waarin de organisatie aantoonbaar activiteiten op het gebied van lotgenotencontact of informatievoorziening heeft ontplooid voor zijn achterban en daarvoor geen VWS-subsidie ontving, een subsidieaanvraag indienen.

Een nieuwe organisatie van of voor familie of vertegenwoordigers kan niet als pg-organisatie een instellingssubsidie aanvragen, indien een bestaande pg-organisatie die zich richt op de cliënten met dezelfde specifieke aandoening of beperking al subsidie ontvangt.

Voor toetreders ontstaan uit fusie

Indien twee of meer subsidieaanvragers na de subsidieverlening zijn gefuseerd tot één nieuwe rechtspersoon, leidt dit niet tot terugvordering van subsidie die reeds voor het jaar waarin de fusie plaatsvindt, was verleend.

Samenwerking en fusie zijn uit het oogpunt van doelmatig subsidiebeleid gewenste handelingen, omdat deze versnippering tegengaan en effectieve uitvoering mogelijk maken. Het aangaan van samenwerkingsvormen en fusie zou dus niet belemmerd mogen worden door het effect dat instellingssubsidie na fusie alleen zou worden toegekend aan de verkrijgende rechtspersoon.

Als pg-organisaties besluiten tot een juridische samenwerking en tot oprichting van een formele samenwerkingsorganisatie (bijvoorbeeld een federatiestructuur met een hoofdvereniging of moederstichting, waarin de oorspronkelijke organisatie opgaan als 'kamers' of 'afdelingen'), dan kan de samenwerkingsorganisatie als aanvrager in plaats van de aangesloten partijen aanspraak maken op ten hoogste maximaal de som van de instellingssubsidies van de oorspronkelijke partijen, mits het geheel blijft voldoen aan de gestelde drempelcriteria.

Fusiepartners kunnen dus na fusie aanspraak blijven maken op instellingssubsidie voor ten hoogste maximaal de som van de instellingssubsidies van de oorspronkelijke partijen. Bij een eerstvolgende evaluatie van het beleidskader zal het effect in de praktijk worden onderzocht evenals de relatie tussen fusie en effecten op de doelmatigheid van het subsidiebeleid.

Voor toetreders ontstaan uit splitsing

Indien uit een juridische splitsing twee of meer rechtsopvolgers ontstaan, worden beide rechtsopvolgers voor een nieuwe aanvraag aangemerkt als nieuwe toetreders. Zie de voorwaarden voor nieuwe toetreders.

Aangezien splitsing leidt tot versnippering en dit gevolgen heeft voor de gewenste doelmatigheid van het subsidiebeleid, wordt splitsing ontmoedigd. De rechtsopvolgers na splitsing kunnen zich niet beroepen op het verleden van de (oorspronkelijke) rechtspersoon van waaruit de splitsing heeft plaatsgevonden. Beide rechtsopvolgers komen derhalve tenminste gedurende 2 jaren niet in aanmerking voor instellingssubsidie.

Indien een aantal leden zich van een subsidieaanvragende organisatie heeft afgescheiden zonder dat sprake is van een splitsingsakte, dan zal een subsidieaanvraag van het afgescheiden ledenverband worden behandeld als afkomstig van een nieuwe toetreders. Zie de voorwaarden voor nieuwe toetreders.

3.4 Selectiecriteria

- 3.4.1 Een nieuwe toetreders wordt gedurende de transitieperiode (2012 tot 2014) alleen erkend indien deze aanvrager zich richt op een aandoening of beperking waarvoor nog geen andere pg-organisatie instellingssubsidie ontvangt.
- 3.4.2. Met ingang van 2014 geldt het beleid dat per specifieke aandoening of beperking slechts één organisatie subsidie kan worden toegekend. Indien naast een reeds gesubsidieerde pg-organisatie één of meer andere organisaties voor dezelfde aandoening of beperking een subsidieaanvraag indienen, en elk voldoet aan de drempelcriteria, dan besluit de minister slechts subsidie te verlenen, aan de organisatie die geldt als de meest representatieve voor zijn doelgroep in Nederland. Dat betekent dat subsidie wordt verleend aan de aanvrager met het grootste aantal leden dan wel donateurs, voorafgaand aan het jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd. Dit voorkomt ongewenste versnippering en draagt bij aan de effectiviteit en doelmatigheid van het subsidiebeleid.

3.5 Omvang van de subsidieaanvraag

- 3.5.1 Een subsidieaanvraag bedraagt maximaal 35.000 euro. Een subsidieaanvraag van minder dan 25.000 euro wordt afgewezen. De subsidie vaststelling bedraagt nooit meer dan de daadwerkelijk gerealiseerde kosten met een maximum van € 35.000. Zie verder sub 7.
- 3.5.2 Gedurende de transitieperiode (2012 tot 2014) geldt een andere omvang. Zie hoofdstuk 5.

4) Hoeveel geld is er beschikbaar?

In totaal

De Minister stelt jaarlijks een subsidieplafond vast en maakt daarbij bekend wanneer aanvragen ingediend kunnen worden en hoe het beschikbare bedrag wordt verdeeld. Een en ander zal tijdig worden gepubliceerd in de Staatscourant.

Prognose

Per 2015 wordt een maximum totaalbedrag begroot van 8,5 miljoen euro per jaar. Uitgaande van circa 240 instellingen die subsidie kunnen aanvragen, is per 2015 per aanvraag maximaal € 35.000 euro beschikbaar.

Zie verder: beoordelingscriteria (sub 5).

Toelichting

Het subsidieplafond wordt ingesteld om de financiële houdbaarheid van de verstrekking van instellingssubsidie voor structurele activiteiten te waarborgen. Zonder vooraf een maximum te stellen, kan de minister een gebrek aan rijksmiddelen niet tegenwerpen aan subsidieaanvragers. Door het stellen van een maximum verplicht de overheid zich tot het vooraf bieden van helderheid aan subsidieaanvragers hoeveel geld in totaal beschikbaar is.

Per aanvraag is maximaal € 35.000 beschikbaar, tenzij het subsidieplafond wordt overschreden. In dat geval zal het beschikbare budget gelijkelijk worden verdeeld over alle subsidieaanvragende pg-organisaties. Subsidie wordt dan berekend door uit te gaan van het subsidieplafond en dit te delen door het totaalbedrag aan honorabele subsidieaanvragen. Dit levert een breukdeel op waarmee het honorabele bedrag van elke subsidieaanvraag wordt vermenigvuldigd.

Rekenvoorbeeld met fictieve bedragen

Subsidieplafond totaal is €100.000

Het maximale bedrag dat mag worden aangevraagd is €5.000

Als 18 organisaties subsidie aanvragen, wordt het totale subsidieplafond niet overschreden ($18 \times 5 = €90.000$). Alle organisaties kunnen allemaal maximaal €5.000 subsidie krijgen.

Dat geldt ook wanneer 20 organisaties subsidie zouden aanvragen ($20 \times 5 = €100.000$).

Wanneer meer dan 20 organisaties aanvragen wordt het subsidieplafond overschreden. Om te zorgen dat alle organisaties gelijk behandeld worden, zal er een (generieke) korting op de subsidieaanvraag worden toegepast, die als volgt wordt berekend:

Stel 125 organisaties doen een aanvraag die gezamenlijk optellen tot €120.000. Het subsidieplafond wordt dan met €20.000 overschreden. De korting op elke aangevraagde subsidie wordt afgerond 16,7% ($€20.000/€ 120.000$).

5) Welke concrete beoordelingscriteria gelden ter bepaling van de omvang van het subsidiebedrag per subsidieaanvrager?

5.1 Nieuwe beoordelingscriteria voor subsidieaanvragen voor het jaar 2012

Als enig en algemeen criterium geldt dat subsidieaanvragers die voldoen aan de criteria onder punt 3 in gelijke mate in aanmerking komen voor subsidie. Subsidie wordt slechts verstrekt voor activiteiten die efficiënt en doelmatig georganiseerd zijn en bijdragen aan de genoemde beleidsthema's.

Het subsidiebedrag dat per subsidieaanvrager wordt vastgesteld wordt niet bepaald door:

- het aantal leden of donateurs (boven het gestelde drempelcriterium van 100);
- de ernst van de aandoening of beperking of de mate waarin deze voorkomt;
- de waarde van de organisatie of diens specifieke karakter of etnische afkomst of geloofsovertuiging;

- of diens positie ten opzichte van andere subsidieaanvragers of andere historische gegevens zoals eerdere subsidietoekenning.

Toelichting

Verdeling

De hoogte van het maximumbedrag dat wordt toegekend per subsidieaanvrager wordt mede bepaald door het aantal subsidieaanvragers dat aan de drempelcriteria voldoet. Het huidige bestand aan pg-organisaties (met uitzondering van de ouderenorganisaties) geldt als uitgangspunt. Voor de opzet van de subsidiesystematiek gaan we ervan uit dat met het huidige bestand een zeker evenwicht is bereikt. Daar waar pg-organisaties zich zullen samenvoegen, zal dit uiteindelijk leiden tot een stroomlijning van diverse belangen en dit maakt een effectieve besteding mogelijk. Daar waar verdere versnippering van het veld plaatsvindt, gaat dit ten koste van doelmatigheid en slagkracht. De subsidieverstrekker borgt in het beleidskader strikte drempel- en toetredingscriteria en stimuleert doelmatigheid en het vergroten van slagkracht door samenwerking tussen partijen te subsidiëren (subsidiestroom 2 en 3) dan wel te faciliteren (financieringsstroom 4) en door te bepalen dat fusie niet leidt tot minder instellingssubsidie dan waar de oorspronkelijke partners aanspraak op hadden kunnen maken.

Hoogte van het subsidiebedrag

De keuze om het subsidiebedrag te maximeren tot een bedrag van € 35.000 wordt als volgt gemotiveerd.

Deze instellingssubsidie beoogt voor pg-organisaties een basisinfrastructuur mogelijk te maken ten behoeve van activiteiten betreffende lotgenotencontact en informatievoorziening. Een van de uitgangspunten van dit beleidskader is dat pg-organisaties gelijk worden behandeld, omdat zij vergelijkbare taken en activiteiten uitvoeren. Daarbij wordt geen rekening gehouden met de omvang van de organisatie, met uitzondering van de ondergrens van 100 leden. Aangezien het hier de bekostiging van een basisinfrastructuur betreft, is dit ook niet nodig. Organisaties met een ledental dat aanzienlijk hoger ligt dan de drempel van 100 zullen een uitgebreidere infrastructuur behoeven. Nu door deze instellingssubsidie reeds voorzien is in de kosten voor een basisinfrastructuur, zijn de meerkosten voor de uitbreiding van de infrastructuur relatief lager en moet, gezien het hogere ledental, het voor deze organisaties mogelijk zijn deze uitbreiding uit eigen middelen te bekostigen.

Een tweede uitgangspunt dat bij het bepalen van de maximumhoogte van deze subsidie een rol speelt, is het uitgangspunt dat pg-organisaties binnen de activiteiten voor lotgenotencontact en informatievoorziening grotendeels zelf moeten kunnen bepalen hoe zij zich organiseren en welke deelactiviteiten zij uitvoeren. Om die reden is uitgegaan van de huidige situatie, zoals beschreven in het Brancherapport PGO organisaties in Nederland (cijfers 2009). In 2009 ontvingen pg-organisaties gemiddeld € 68.261 subsidie. Dit bedrag is bestemd voor de vier basisactiviteiten/kerntaken lotgenotencontact, voorlichting, belangenbehartiging en professionalisering en de twee optionele activiteiten kwaliteitstoetsing en dienstverlening. In het nieuwe beleidskader wordt de ondersteuning van twee van deze zes activiteiten/taken voortgezet: lotgenotencontact en informatievoorziening (vergelijkbaar met voorlichting). De beoogde bezuiniging op het budget voor de subsidieregeling PGO bedraagt iets meer dan 40%. Toepassing van deze bezuiniging levert een gemiddelde subsidiehoogte van iets minder dan € 39.600. Aangezien vier van de zes activiteiten niet verder in aanmerking komen voor subsidiëring, kan worden gesteld dat dit bedrag voldoet om de basisinfrastructuur voor de twee resterende activiteiten in stand te houden. Daarnaast blijkt zowel uit het Brancherapport als uit de evaluatie dat verdere professionalisering en het gebruik van nieuwe en social media een efficiëntieverbetering mogelijk maken, juist ook op het gebied van lotgenotencontact en informatievoorziening. Hiermee valt een aanvullende besparing te behalen.

Op grond van deze afwegingen is de maximale ledenonafhankelijke instellingssubsidie vastgesteld op € 35.000. Hiermee is zeker gesteld dat deze bijdrage voldoende is voor de instandhouding van een basisinfrastructuur zoals is beoogd in dit beleidskader. Hierbij blijft van belang:

- dat subsidie wordt slechts verstrekt voor activiteiten die efficiënt en doelmatig georganiseerd zijn en bijdragen aan de genoemde thema's lotgenotencontact en informatievoorziening;
- subsidie alleen verstrekt wordt over activiteiten die in het betreffende jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd, uitgevoerd worden;
- en subsidie alleen vastgesteld kan worden voor de werkelijk gemaakte kosten.

5.2 Bijzondere bepalingen voor de afbouw van instellingssubsidie

Tijdelijke grondslag voor het uitoefenen van overige functies waarvoor instellingssubsidie kon worden aangevraagd:

- Toekenning van instellingssubsidie vond op grond van het voorgaande beleidskader voor meerdere functies plaats. In het onderhavige beleidskader kan nog uitsluitend instellingssubsidie worden aangevraagd voor activiteiten binnen de functies voor lotgenotencontact en informatievoorziening. Gedurende de afbouwperiode blijft uitoefening van activiteiten voor de overige functies nog tijdelijk mogelijk.
- Concreet betekent dit dat een aanvraag voor instellingssubsidie betrekking heeft op activiteiten op grond van de opgenomen subsidietitel voor instellingssubsidie (subsidiestroom 1) *en betrekking kan hebben op (continuering met geleidelijke afbouw van) belangenbehartiging, kwaliteitstoetsing, dienstverlening en professionalisering*. Een aanvraag zal om die reden gedurende de afbouwperiode niet ongegrond worden verklaard.
- Er worden geen nadere criteria aan de activiteiten belangenbehartiging, kwaliteitstoetsing, dienstverlening en professionalisering gesteld, anders dan algemene criteria voor subsidieverstrekking:
  - dat subsidie wordt slechts verstrekt voor activiteiten die efficiënt en doelmatig georganiseerd zijn en bijdragen aan de genoemde thema's lotgenotencontact en informatievoorziening;
  - subsidie alleen verstrekt wordt over activiteiten die in het betreffende jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd, uitgevoerd worden;
  - en subsidie alleen vastgesteld kan worden voor de werkelijk gemaakte kosten.
- Criteria die gelden voor de aanvraag zijn gelijk aan de criteria voor de aanvraag van subsidiestroom 1. Dat wil zeggen dat er een activiteitenplan en begroting moet worden ingediend.

6) Hoe aanvragen?

Alleen aanvragen die tijdig, correct en volledig zijn ingediend, worden in behandeling genomen:

- Een subsidieaanvrager dient één keer per kalenderjaar voor 1 oktober zijn aanvraag in door middel van een daarvoor bestemd formulier. Het Cibg stelt voor de aanvraag een aanvraagformulier beschikbaar.
- De aanvrager dient een activiteitenplan en begroting in.
- De aanvrager voegt bij het formulier:
- een verklaring van de subsidieaanvrager, ondertekend door de bevoegde vertegenwoordiger, waarin de aanvrager verklaart dat in het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd de organisatie op 1 september voldoet aan het criterium dat er tenminste 100 natuurlijke personen als lid of donateur aan de organisatie zijn verbonden.

- Indien de aanvrager een nieuwe aanvrager is, dus in het voorgaande jaar geen VWS-subsidie heeft aangevraagd, overlegt deze van twee voorgaande boekjaren een jaarverslag om aan te tonen dat het gedurende tenminste twee jaren direct voorafgaande aan het jaar waarop de subsidieaanvraag betrekking heeft zelfstandig heeft gefunctioneerd zonder (VWS-)subsidie en voor zijn achterban activiteiten heeft ontplooid op het terrein van lotgenotencontact en informatievoorziening.

Het activiteitenplan:

- bevat de hoofddoelstelling, specifieke doelstellingen en daaraan gekoppelde resultaten die de aanvrager in dat jaar wil behalen;
- bevat een overzicht van de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd en op welke (doel)groepen cliënten en welke aandoening of beperking de activiteiten zich richten;
- beschrijft aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteiten; en
- beschrijft de met de activiteiten nagestreefde (meetbare en te evalueren) doelstellingen;
- de beschrijving is:
  - o specifiek;
  - o meetbaar;
  - o haalbaar (achievable);
  - o realistisch;
  - o tijdgebonden.

De begroting:

- behelst per activiteit een overzicht van de geraamde kosten en opbrengsten van de aanvrager, voor zover deze betrekking hebben op de periode waarvoor subsidie wordt aangevraagd.
- De begrotingsposten worden ieder afzonderlijk van een toelichting voorzien.
- De begroting is sluitend.

7) Uitvoeringsinformatie

- a) Methode: het gaat om verlening van instellingssubsidies vanaf € 25.000 tot maximaal € 35.000;
- b) Subsidie wordt verstrekt op grond van artikel 8, sub d van de Kaderregeling VWS-subsidies.
- c) Subsidie wordt vastgesteld op grond van artikel 62 van de Kaderregeling VWS-subsidies, dat wil zeggen op een bedrag dat bestaat uit de totale werkelijke kosten verminderd met de totale werkelijke bijdragen van derden en de begrote eigen bijdrage, maar dat niet hoger is dan het maximum dat door de minister bij de verlening is genoemd.

Hoofdstuk 3

Subsidiestroom 2: Gezamenlijk bijdragen aan de werking van zorg, ondersteuning en maatschappelijke participatie

Waarvoor: projectsubsidie voor het gezamenlijk bijdragen aan de werking van zorg, ondersteuning en maatschappelijke participatie door het inbrengen van cliëntenervaringen.

Wie: pg-organisatie of samenwerkingsorganisatie

Omvang: minimaal € 126.000 (zeven vouchers).

Hoe: door een vooraf in te dienen (gezamenlijk) werkplan en vaststelling achteraf van de daadwerkelijk gemaakte kosten.

1) Waarvoor is de subsidie bedoeld?

De subsidie is bestemd voor het bundelen van krachten met het doel om partijen op het uitvoeringsniveau van de zorg en maatschappelijke participatie (zorgaanbieders, zorgverzekeraars, zorgkantoren en maatschappelijke organisaties zoals vervoersbedrijven, werkgeversorganisaties of hulpmiddelenfabrikanten) effectiever te beïnvloeden. De subsidie kan worden aangevraagd voor de uitvoering van projectvoorstellen, die met inspraak van pg-organisaties op zelf bepaalde thema's specifieke activiteiten worden uitgewerkt. Thema's waarin activiteiten kunnen worden ontwikkeld zijn zorginhoudelijk van aard of kunnen zich richten op maatschappelijke participatie. Pg-organisaties hebben door middel van een *voucher* een stem in de invulling van thema's, activiteiten en de uitvoerder van het project.

Met een voucher wordt een modelverklaring bedoeld, inhoudende dat een vouchergever de projectsubsidieaanvraag van de subsidieaanvrager steunt. Een voucher is geen waardebon noch een zelfstandig recht op subsidieverstrekking. Bij de aanvraag van een projectsubsidie moeten tenminste zeven vouchers worden overgelegd om in aanmerking te komen voor subsidie; één van de vouchers kan van de aanvrager zelf zijn. De subsidie wordt alleen verstrekt aan de aanvrager; degene die de aanvrager met een voucher ondersteunt, krijgt geen subsidie.

Subsidiedoelstelling

Met het subsidiëren van projecten wordt door de subsidiegever een gewenste bundeling van krachten, cliëntervaringen en ervaringsdeskundigheid beoogd. Een bundeling leidt tot effectieve belangenbehartiging die én aansluit bij de behoeften van individuele pg-organisaties én een effectievere aanpak van problemen voorstaat dan in een solistische aanpak van aandoening- of beperkingspecifieke problemen door individuele pg-organisaties te realiseren is. Op die wijze leidt schaalgrootte tot synergie en kennisvoordeel door een thematische specialisatie en kennisdeling. De voordelen zijn beschikbaar voor grote en kleine organisaties.

De subsidieverstrekker acht het van belang om ruimte te geven voor initiatieven van onderop door de keuze voor en invulling van thema's en activiteiten zoveel mogelijk aan de subsidieaanvragers te laten. Voorbeelden van mogelijke thema's zijn: arbeid, onderwijs, zorg, zorginkoop, vervoer, woningbouw, communicatie met verzekeraars.

Individuele pg-organisaties zijn betrokken bij de aanvraag van projectsubsidie, de inhoud van de projectplannen en de wijze van uitvoering omdat de aanvrager tenminste zeven vouchers nodig heeft. De keuze voor een getrapte aanpak voor projectsubsidies versterkt de legitimatie van belangenbehartiging van onderop en brengt meer samenwerking en kennisuitwisseling tussen pg-

partijen tot stand. Samenwerking is geen doel maar een middel om te komen tot een sterkere positie van de patiënt.

Om die reden behoeft de rol van de vouchergever in de voorgestelde systematiek een inhoudelijke toelichting:

De rol van de vouchergever voorafgaand aan het formuleren van een aanvraag

Vouchergevers oriënteren zich op potentiële projectaanvragen, andere vouchergevers en mogelijke uitvoerders. Vouchergevers zullen hierin praktisch worden ondersteund (ontwikkeling van een kennisfunctie). De Minister draagt zorg voor een openbaar raadpleegbaar register waarin informatie te vinden is over projectvoorstellen en de aanvrager en vouchergevers (zie 3.5.3).

Vouchergevers verenigen zich op grond van een vrije keuze. Het is niet toegestaan om in ruil voor een voucher een vergoeding te vragen of te ontvangen. Het motief om zich met andere vouchergevers in te zetten voor één subsidieaanvraag is dat een vouchergever gelijkgestemde partijen vindt met een gedeeld ambitieniveau om door middel van een projectaanvraag de belangen van zijn achterban te laten behartigen. Het gezamenlijk optrekken van meerdere organisaties zorgt voor verdere krachtenbundeling op inhoud en een projectaanpak van een zekere schaalgrootte. Dit draagt bij aan de doeltreffendheid van het subsidiebeleid.

Het minimumaantal is zeven vouchers. Dit betreft een overzichtelijk aantal organisaties. Tegelijkertijd dwingt het minimumaantal vouchers om voldoende massa te scharen achter gedeelde ambities, die specifieke belangen en doelgroepen overstijgen. Belangrijk is op te merken dat grote en kleine organisaties in het vouchersysteem evenveel inbreng hebben.

De rol voor het opstellen van een aanvraag

Vouchergevers werken samen door het inbrengen van hun specifieke kennis en kunde van het veld voor het doen opstellen van een realistisch projectvoorstel. Die inbreng geschiedt zoals gezegd om niet. Vouchergevers maken duidelijk welke belangen van hun achterban zij in de uitvoering van projectactiviteiten wensen te borgen. Vouchergevers onderhandelen onderling over de inhoud van een projectaanvraag, de uit te werken projectthema's, de te ontplooiën activiteiten en de partij die verantwoordelijk wordt voor de projectaanvraag en de projectuitvoering.

De partij die de subsidie zal aanvragen, voert de regie over de inspraak en het opstellen van een concept-projectplan. De vouchergevers overleggen hun voucher aan de beoogde subsidieaanvrager indien zij instemmen met het concept-projectplan.

De rol in de uitvoering van het project

De aanvraag wordt ingediend door één subsidieaanvrager. Dit kan één van de zeven vouchergevers zijn, maar dat hoeft niet. Hieronder (sub 2) is aangegeven wie een subsidieaanvraag kan indienen. Per project is er één subsidieontvanger. Alleen de subsidieontvanger is gehouden aan de subsidieverplichtingen. Vouchergevers die niet de subsidieaanvrager en subsidieontvanger zijn, zijn op de inhoud en het proces betrokken, maar zij dragen geen formele verantwoordelijkheid voor de uitvoering jegens de subsidieverstrekker. Deze vouchergevers zijn geen directe of indirecte begunstigen van de subsidieverstrekking. Voor zover de vouchergevers middelen of menskracht leveren aan een subsidieaanvrager ten behoeve van de uitvoering van het projectplan doen zij dat om niet. Er mag immers geen sprake zijn van indirecte doorsubsidiëring aan de vouchergever of andere partijen. Subsidieverstrekking is immers een publieke taak, die door een bestuursorgaan wordt uitgevoerd met alle waarborgen van dien.

2) Voor wie is deze subsidie bedoeld?

Een subsidieaanvraag kan worden ingediend door:

- een samenwerkingsorganisatie: een zelfstandige rechtspersoon waarin pg-organisaties als stemhebbende partijen in kunnen participeren of;
- een pg-organisatie als partij van een tijdelijk samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband bestaat uit pg-organisaties die zich voor het kunnen indienen van een projectplan hebben verenigd. In dat geval kan slechts één van de partijen als subsidieaanvrager een aanvraag indienen.

3) Wie kan een aanvraag voor projectsubsidie indienen?

3.1 Drempelcriteria

De aanvrager is een statutair in Nederland gevestigde pg-organisatie met landelijke functie, zonder winstoogmerk en bezit privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid naar Nederlands recht.

- 3.1.1 Als de aanvrager een samenwerkingsorganisatie is waarbij andere organisaties zijn aangesloten als lid, blijkt uit het statutair doel dat het zich richt op categorale belangenbehartiging namens zijn leden en achterban en is gericht op actoren en partijen op het niveau van de zorguitvoering of maatschappelijke participatie. De statuten van het samenwerkingsverband bevatten regels voor de invloed van zijn leden op het beleid, de bestuursbenoemingen en de interne besluitvorming.
- 3.1.2 Een tijdelijk samenwerkingsverband wordt gevormd door tenminste zeven organisaties die elk besluiten hun voucher ter beschikking te stellen ten behoeve van éénzelfde projectaanvraag. Subsidie kan slechts door één partij worden aangevraagd: slechts tussen de subsidieaanvrager en de subsidieverstrekker ontstaat een formele subsidierelatie.

Het staat betrokken partijen daarbij vrij om onderling een regeling te treffen, waarin wordt beschreven hoe het doel, de thema's of activiteiten worden bepaald en hoe de belangen van de partijen worden geborgd tijdens de uitvoering van het project.

3.2 Aanvraagcriteria

- 3.2.1 Een subsidieaanvrager kan per kalenderjaar een subsidieaanvraag indienen wanneer tenminste zeven vouchergevers hem steunen. Een subsidieaanvrager mag daarbij zijn eigen voucher tellen. Het is niet verplicht dat een subsidieaanvrager over een eigen voucher beschikt.
- 3.2.2 Het ter beschikking stellen van een steunverklaring door een vouchergever aan een subsidieaanvrager geschiedt om niet.
- 3.2.3 De verklaring is onherroepelijk gedurende het kalenderjaar of indien het een meerjarig project betreft, voor de termijn waarvoor de projectsubsidie wordt aangevraagd.
- 3.2.4 De aanvraag voor de projectsubsidie bedraagt minimaal 126.000 euro per jaar.
- 3.2.5 Landelijke koepels en platforms zijn van het indienen van een subsidieaanvraag uitgesloten: zij richten zich op een landelijk niveau en kunnen op grond van subsidiestroom 3 een aanvraag indienen. Hun subsidieaanvraag onder deze titel zal ongegrond worden verklaard.

3.3 Wie kan een voucher geven?

- 3.3.1 Een pg-organisatie die voldoet aan de drempelcriteria voor instellingssubsidie van dit kader met uitzondering van het minimumaantal leden (tenminste 100 leden of donateurs) beschikt over één voucher per kalenderjaar, indien de organisatie in 2011 onder de Subsidieregeling PGO viel en instellingssubsidie ontving.

- 3.3.2 Een pg-organisatie aan wie vanaf 2012 krachtens subsidietitel 1 instellingssubsidie wordt toegekend, dus voldoet aan de drempelcriteria, kan per kalenderjaar één voucher overleggen ten behoeve van één subsidieaanvraag.

3.4 Wie kan geen voucher geven?

- 3.4.1 Instellingen die worden gesubsidieerd op grond van hoofdstuk 5 van het voorgaande beleidskader kunnen geen voucher geven.
- 3.4.2 Landelijke koepels en platforms kunnen geen voucher overleggen ten behoeve van een subsidieaanvraag.

3.5 Voorwaarden aan vouchers

- 3.5.1 Een vouchergever beschikt per tijdvak over één voucher. Deze is ondeelbaar.
- 3.5.2 Indien een vouchergever ervan afziet om binnen de eerste helft van het kalenderjaar zijn voucher te overleggen, vervalt de gebruikswaarde van zijn voucher. Als moment waarop de voucher is afgegeven, telt het moment waarop de subsidieaanvraag is ingediend.
- 3.5.3 De Minister houdt in een openbaar raadpleegbaar register bij welke vouchergever (naam rechtspersoon) voor welk tijdvak een voucher heeft bestemd. Het register bevat informatie welke vouchergevers corresponderen met welke projectaanvraag.

4) Hoeveel geld is beschikbaar?

De Minister stelt jaarlijks een subsidieplafond vast.

Een aanvraag voor projectsubsidie bedraagt minimaal 126.000 euro, onder overlegging van tenminste zeven vouchers. Er is geen maximum gesteld aan het aantal in te wisselen vouchers noch aan het totale bedrag aan subsidieaanvraag.

De prognose is dat per 2013 een subsidieplafond van maximaal 4,5 miljoen euro geldt.

5) Welke concrete beoordelingscriteria gelden?

5.1 Inhoud van het project

- 5.1.1 Projectactiviteiten zijn gericht op het bijdragen aan betere zorg, ondersteuning of maatschappelijke participatie van doelgroepen (achterban) van de betreffende vouchergevers. De activiteiten zijn in het belang van de doelgroepen (achterban) van de betreffende vouchergevers.
- 5.1.2 Thema's worden bepaald met inspraak van vouchergevers en onder regie van de subsidieaanvrager. Vouchergevers bundelen hun kracht door gezamenlijke belangen te identificeren en te prioriteren en deze uit te werken aan de hand van één of meerdere zelfbepaalde thema's en specifieke activiteiten.
- 5.1.3 De projectaanvraag betreft meer dan een verzameling aan losse subsidiabele activiteiten. De aanvraag bevat een logische ordening van probleemanalyse, doelstelling, activiteiten en beoogde resultaten. Voor de uitwerking van één of meerdere thema's wordt expliciet gemaakt welk belang van de achterban van de vouchergevers wordt behartigd in de uitvoering van de projectactiviteiten.

5.2 Duur van het project

- 5.2.1 Een projectsubsidie wordt voor een bepaalde periode aangevraagd.
- 5.2.2 Een projectplan heeft minimaal betrekking op een jaar, maar kan ook betrekking hebben op meerdere jaren. In dat geval is berekening van een projectbudget inzichtelijk per jaar opgenomen.
- 5.2.3 Het staat vouchergerechtigden vrij om met een samenwerkingsverband nadere afspraken te maken, bijvoorbeeld dat zij hun voucher(s) voor een langere periode aan hetzelfde samenwerkingsverband zullen toekennen. Op deze wijze is het mogelijk dat het samenwerkingsverband ook voor de uitvoering van een meerjarig projectplan steun en draagvlak verwerft.
- Afspraken tussen de vouchergerechtigden en het begunstigde samenwerkingsverband, binden de subsidieverstrekker niet.
- 5.2.4 De maximumduur van een project bedraagt drie jaren. Subsidie zal niet worden verleend aan een projectvoorstel dat een looptijd van drie jaren overschrijdt. De reden is dat de projectsubsidie beoogt om ruimte te bieden aan verschillende soorten initiatieven en allianties tussen verschillende partijen.

5.3 Omvang van het project

- 5.3.1 De subsidieaanvrager maakt voldoende aannemelijk dat de beschreven activiteiten kunnen worden uitgevoerd onder de toedeling van middelen en menskracht, zoals opgenomen in het activiteitenplan. De subsidieaanvrager maakt inzichtelijk hoe het de activiteiten uitvoert.

6) Hoe aanvragen?

De subsidieaanvrager dient een subsidieaanvraag in via een daarvoor bestemd formulier en overlegt daarbij tenminste zeven vouchers.

De subsidieaanvrager levert bij de aanvraag een activiteitenplan en begroting in.

Het activiteitenplan:

- bevat de hoofddoelstelling, specifieke doelstellingen en daaraan gekoppelde resultaten die de aanvrager in dat jaar wil behalen;
- bevat een overzicht van de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd en op welke (doel)groepen cliënten en welke aandoening of beperking de activiteiten zich richten;
- beschrijft aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteiten; en
- beschrijft de met de activiteiten nagestreefde (meetbare en te evalueren) doelstellingen;
- de beschrijving is:
  - o specifiek;
  - o meetbaar;
  - o haalbaar (achievable);
  - o realistisch;
  - o tijdgebonden.

De begroting:

- behelst per activiteit een overzicht van de geraamde kosten en opbrengsten van de aanvrager, voor zover deze betrekking hebben op de periode waarvoor subsidie wordt aangevraagd.
- De begrotingsposten worden ieder afzonderlijk van een toelichting voorzien.
- De begroting is sluitend.

7) Uitvoeringsinformatie:

Het betreft de toekenning van projectsubsidie vanaf een bedrag van 126.000, afhankelijk van het aantal vouchers.

- a) Een besluit tot subsidieverlening vindt plaats op grond van artikel 8 e van de Kaderregeling VWS-subsidies
- b) Een besluit tot subsidievaststelling vindt plaats op grond van artikel Kaderregeling VWS-subsidies en op basis van de werkelijke kosten, werkelijke bijdragen derden en begrote eigen bijdrage, zij het dat ten hoogste het bedrag wordt verstrekt dat bij de verlening is vermeld.
- c) Verantwoording vindt plaats over de kosten en de prestatie.

CONCEPT

Hoofdstuk 3

Subsidiestroom 3: Regierol bij het positioneren van ervaringsdeskundigheid

Waarvoor: instellings- en projectsubsidie voor een regierol bij het positioneren van ervaringsdeskundigheid en het bevorderen van samenhang ten aanzien van zorg, ondersteuning en maatschappelijke participatie.

Wie: NPCF, CG-Raad, LPGGz en Platform VG.

Omvang: € 4 miljoen instellingssubsidie (volgens verdeelsleutel per organisatie) en € 2 miljoen projectsubsidie bij indening gezamenlijk werkplan.

Hoe: door een vooraf in te dienen (gezamenlijk) werkplan en vaststelling achteraf van de daadwerkelijk gemaakte kosten.

1) Waarvoor is de subsidie bedoeld?

De subsidie is bedoeld voor activiteiten van bepaalde landelijke koepels en platforms, te weten de Chronisch Zieken en Gehandicapten Raad (CG-Raad) en de Nederlandse Patiënt- en Consumenten Federatie (NPCF) respectievelijk het Landelijk Platform Geestelijke Gezondheidszorg (LPGGz) en het Platform Verstandelijk Gehandicapten (Platform VG), die namens de aangesloten leden (pg-organisaties en samenwerkingsorganisaties) en hun achterban structurele aandacht vragen voor de positie van cliënten in de zorg en bij maatschappelijke participatie en voor de inbreng van ervaringsdeskundigheid bij onder meer richtlijnontwikkeling. Het doel van deze regierol is het vergroten van de invloed van hun achterban op de kwaliteit van zorg en maatschappelijke participatie. We onderscheiden binnen deze subsidietitel:

- 1) een instellingssubsidie voor structurele activiteiten;
- 2) een projectsubsidie op één aanvraag, waarvan het voorstel wordt gedragen door alle vier partijen.

Ad 1: Instellingssubsidie voor structurele activiteiten op landelijk niveau

De "cliënt" als collectief neemt ten opzichte van de zorgaanbieders en zorgverzekeraars en andere partijen binnen het zorgstelsel een centrale rol in als zorgontvangende partij, dan wel als partij die naar zijn mogelijkheden volwaardig aan de maatschappij wil deelnemen. Landelijk georganiseerde koepels en platforms organiseren op structurele wijze activiteiten die de positie van de cliënt en diens belangen ten opzichte van de zakelijke belangen van andere partijen voor het voetlicht weten te brengen. Hiertoe nemen de koepels en platforms een regierol op zich waarvoor zij een instellingssubsidie kunnen aanvragen.

a) De rol van koepels en platforms is gericht op het creëren van aandacht voor behoeften van de cliënt in de maatschappelijke, bestuurlijke en politieke arena. Koepels en platforms geven vorm aan hun regiefunctie door onder andere de volgende activiteiten:

- het ontvangen van signalen;
- het aanboren en bundelen van ervaringskennis van hun leden en hun achterban;
- het agenderen van standpunten in het maatschappelijke en politieke debat.

Het voeren van bestuurlijk overleg met de koepelorganisaties van zorgaanbieders, zorgverzekeraars, of vertegenwoordigers van de overheid of maatschappelijke organisaties vergt van de koepels en platforms eveneens een (intermediaire) regiefunctie door de volgende activiteiten:

- zij brengen gebundelde kennis, ervaring, belangen en standpunten in;
- zij koppelen informatie en resultaten terug aan hun leden en achterban.

b) Het vragen van aandacht voor de positie van de cliënt op landelijk niveau via activiteiten die uitwerking geven aan diverse thema's. Het stimuleren van bepaalde activiteiten op landelijk niveau is doelmatig en komt daarom in aanmerking voor subsidie. Bovendien leidt het contact tussen individuele lidorganisaties en koepels tot kennisontwikkeling en vergroot het de legitimiteit van de rol van koepels en platforms ten opzichte van hun lidorganisaties. Het staat de subsidieaanvrager vrij om een thema en activiteiten te kiezen. Als algemene randvoorwaarden gelden:

- Koepels en platforms kiezen thema's en activiteiten die aansluiten op de behoeften van grote groepen cliënten, bijvoorbeeld: verzekerden, chronisch zieken, verstandelijk gehandicapten, ggz-ers etc.
- Koepels en platforms kiezen thema's en activiteiten die aandoeningspecifieke of beperkingspecifieke belangen overstijgen. Thema's die hier bijvoorbeeld aan de orde kunnen komen hebben betrekking op de stelselbesprekingen, wetgeving, toegankelijkheid van de zorg of juridische ondersteuning.
- Koepels en platforms regelen de invloed en inspraak van leden op de keuze en invulling van thema's.

Ad 2: Projectsubsidie kan worden toegekend op één projectaanvraag door koepels en platforms ten behoeve van het organiseren van een grotere invloed op de kwaliteit van zorg en maatschappelijke participatie.

De rol van de cliënt is van belang in het bepalen van kwaliteitsbeleid van de zorg. Hiertoe is een constant kwaliteitsniveau van een zekere kwaliteit noodzakelijk, wil het cliëntenbelang op gelijkwaardige wijze meewegen in de belangenafweging, waarbij ook andere partijen (zorgaanbieder, zorgverzekeraar, wetenschappelijke verenigingen beroepsorganisaties) hun belangen naar voren brengen. Koepels en platforms hebben tezamen een regierol bij de inbreng van cliëntervaring bij onder meer professionele standaarden of richtlijnontwikkeling.

Activiteiten die binnen deze taak vallen zijn in ieder geval:

- het leveren van een gestructureerde, landelijke inbreng aan het Kwaliteitsinstituut i.o. ten behoeve van het meebepalen van de agenda en de prioriteiten. Het Kwaliteitsinstituut is voornemens een agenda te doen ontwikkelen in structureel georganiseerd overleg met veldpartijen, waaronder een vertegenwoordiging van cliëntorganisaties. De agenda van het Kwaliteitsinstituut bepaalt vervolgens prioritaire onderwerpen waarop inbreng van cliëntorganisaties gewenst wordt;
- het uitvoeren van een intermediaire regierol door te ontwikkelen activiteiten van de aandoening- en beperkingspecifieke lidorganisaties af te stemmen op de agendering en prioritering van het Kwaliteitsinstituut;
- het bijdragen aan de uitvoerbaarheid en de relevantie van de agenda en prioriteiten van het kwaliteitsinstituut door regie te voeren op de inbreng van cliëntervaring in de ontwikkeling van professionele standaarden en richtlijnen.

Daarnaast kunnen overkoepelende (ondersteunende) activiteiten binnen deze taak vallen die de sectorspecifieke belangen overstijgen, zoals:

- het oprichten van een meldpunt voor cliënten.

- het bieden van juridische ondersteuning aan zijn leden.

2) Voor wie is deze subsidie bedoeld?

Subsidie is uitsluitend aan te vragen door de koepels en platforms, die op landelijk niveau opereren, te weten de NPCF, CG-raad, Platform VG en LPGGz.

3) Wie kan een aanvraag indienen?

3.1. Nieuwe toetreders

Subsidie wordt uitsluitend verstrekt aan de NPCF, CG-raad, Platform VG en LPGGz. Deze koepels en platforms bestrijken en vertegenwoordigen de totale breedte van het pg-veld.

4) Hoeveel geld is beschikbaar?

4.1 Subsidiebudget

De minister bepaalt jaarlijks het subsidiebudget. De prognose is dat per 2015 een totaalbedrag beschikbaar is van maximaal 4 miljoen euro voor instellingssubsidie en voor projectsubsidie maximaal 2 miljoen euro.

4.2 Instellingssubsidie

Een instellingssubsidie kan worden aangevraagd door elk van de vier genoemde organisaties. Toedeling geschiedt als volgt:

- toedeling van maximaal 0,8 miljoen aan elk van de platforms, die op deze wijze voor de financiering weer op het niveau van 2010 terugkomen. Dit is conform de motie van het lid Uitslag (CDA) (TK 2010-2011, 29214, nr. 56);
- toedeling van maximaal 1,2 miljoen euro aan elk van de koepels. De koepels ontvangen een hoger bedrag omdat zij een breder maatschappelijk veld vertegenwoordigen dan de platforms;
- de maatstaven voor de toedeling van instellingssubsidie over de aanvragers blijft gelden in geval van een juridische fusie waarbij één rechtsopvolger ontstaat. Met andere woorden, de rechtsopvolger na fusie kan voor deze subsidietitel aanspraak blijven maken ter hoogte van het maximum aan subsidiebedragen, die bestemd waren voor de te fuseren organisaties.

4.3 Projectsubsidie

Als invulling van de regierol van de koepels en platforms voor de inbreng van het cliëntenperspectief op het kwaliteitsbeleid, is vanaf 2013 een extra bedrag van maximaal 1,5 miljoen euro en vanaf 2015 maximaal 2 miljoen euro beschikbaar, indien de vier partijen erin slagen één aanvraag voor projectsubsidie in te dienen. Het projectplan bevat activiteiten die zijn gerelateerd aan zelfgekozen en gezamenlijke bepaalde thema's.

4.4 Oormerken van een gedeelte van het subsidiebedrag bestemd voor projecten

Ten aanzien van de precieze verdeling van de beschikbare middelen voor projectsubsidie over de genoemde functies, kan de minister op een later tijdstip nadere voorwaarden stellen, bijvoorbeeld dat aan specifieke functies een zeker aandeel van het subsidiebedrag zal moeten worden besteed. Bekendmaking zal tijdig geschieden. Dat wil zeggen dat partijen een redelijk termijn wordt gegund om daarmee voor het opstellen van hun aanvraag rekening te kunnen houden.

5) Welke concrete beoordelingscriteria gelden?

5.1 Criteria voor instellingssubsidie

- 5.1.1 De subsidieaanvrager maakt inzichtelijk voor welke periode de aanvrager welke taken en activiteiten verricht.

Er kunnen nadere voorwaarden worden bepaald voor instellingssubsidie (zie 6).

5.2 Criteria voor projectsubsidie

- 5.2.1 De projectaanvraag wordt door één van de koepels of platforms ingediend.
- 5.2.2 Naast de subsidieaanvrager zijn de andere drie partijen betrokken in het opstellen van het projectplan, het bepalen van thema's en de op te nemen activiteiten.
- 5.2.3 Als uitgangspunt geldt dat de vier partijen gelijkelijk verantwoordelijk zijn voor het indienen van één projectaanvraag. Het gewicht van hun stem is gelijk.
- 5.2.4 Het staat de subsidieaanvrager vrij om in overleg met de andere drie partijen naar keuze de soort en de aard van de activiteiten te bepalen. Thema's worden bepaald door de inspraak van alle koepels en platforms onder regie van de subsidieaanvrager.
- 5.2.5 Het projectplan bevat thema's en activiteiten die de versterking van de positionering van de patiënten en gehandicapten in zorg en maatschappelijke participatie tot resultaat hebben.
- 5.2.6 De gekozen thema's zijn overkoepelend van aard en betreffen niet thema's die aandoening- of beperkingspecifiek zijn en zijn doelgroepoverstijgend.
- 5.2.7 De activiteiten sluiten in elk geval aan bij de agenda en prioriteiten van het kwaliteitsinstituut.
- 5.2.8 De projectaanvraag betreft meer dan een verzameling aan losse subsidiabele activiteiten. De aanvraag bevat een logische ordening van probleemanalyse, doelstelling en beoogde resultaten. De resultaten zijn meetbaar en evalueerbaar. De activiteiten en middelen worden SMART geformuleerd (zie 6).
- 5.2.9 De resultaten van het project zijn openbaar en voor de koepels en platforms toegankelijk.

5.3 Duur van het project

- 5.3.1 Een projectplan kan betrekking hebben op meerdere jaren. Subsidie zal niet worden verleend aan een projectvoorstel dat een looptijd van drie jaren overschrijdt.
- 5.3.2 In het geval een projectaanvraag betrekking heeft over meerdere jaren, wordt de berekening van een projectbudget inzichtelijk per jaar opgenomen.
- 5.3.3 Een projectsubsidie wordt voor een bepaalde periode aangevraagd.

6) Hoe aanvragen?

6.1 Instellingssubsidie

Voor de instellingssubsidie: elke aanvrager dient per jaar een aanvraag in met een activiteitenplan en een begroting.

Het activiteitenplan:

- bevat de hoofddoelstelling, specifieke doelstellingen en daaraan gekoppelde resultaten die de aanvrager in dat jaar wil behalen;
- bevat een overzicht van de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd en op welke (doel)groepen cliënten en welke aandoening of beperking de activiteiten zich richten;
- beschrijft aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteiten; en
- beschrijft de met de activiteiten nagestreefde (meetbare en te evalueren) doelstellingen;
- de beschrijving is:
  - o specifiek;
  - o meetbaar;
  - o haalbaar (achievable);
  - o realistisch;
  - o tijdgebonden.

De begroting:

- behelst per activiteit een overzicht van de geraamde kosten en opbrengsten van de aanvrager, voor zover deze betrekking hebben op de periode waarvoor subsidie wordt aangevraagd.
- De begrotingsposten worden ieder afzonderlijk van een toelichting voorzien.
- De begroting is sluitend.

6.2 Projectsubsidie

- 6.2.1 Voor de projectsubsidie: indiening van één projectplan door één aanvrager, met als onderdeel een overzicht van specifieke activiteiten die invulling geven aan de regierol bij de inbreng van het cliëntenperspectief bij het Kwaliteitsinstituut.
- 6.2.2 De vier partijen regelen onderling hun betrokkenheid voor de aanvraag en de uitvoering.
- 6.2.3 De koepels en platforms bepalen de wijze waarop uitwisselen van kennis en kunde tussen partijen onderling en jegens de subsidieaanvrager plaatsvindt.

6.3 Betrokkenheid zienswijze Kwaliteitsinstituut

De Minister vraagt een zienswijze aan het Kwaliteitsinstituut i.o ten behoeve van de verlening van een nader te bepalen gedeelte van de projectsubsidie.

- 6.3.1 De Minister betreft het oordeel van het Kwaliteitsinstituut i.o. voor de subsidieverlening voor het onderdeel dat betrekking heeft op de regierol bij de inbreng van het cliëntenperspectief. Het Kwaliteitsinstituut i.o wordt gevraagd om een zienswijze te geven over de mate waarin de activiteiten aansluiten op de prioriteiten en agendering van het Kwaliteitsinstituut i.o.

6.4 Projectplan

Het projectplan bestaat uit een activiteitenplan en een begroting.

Het activiteitenplan:

- bevat de hoofddoelstelling, specifieke doelstellingen en daaraan gekoppelde resultaten die de aanvrager in dat jaar wil behalen;
- bevat een overzicht van de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd en op welke (doel)groepen cliënten en welke aandoening of beperking de activiteiten zich richten;
- beschrijft aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteiten; en
- beschrijft de met de activiteiten nagestreefde (meetbare en te evalueren) doelstellingen;
- de beschrijving is:
  - o specifiek;
  - o meetbaar;

- o haalbaar (achievable);
- o realistisch;
- o tijdgebonden.

De begroting:

- behelst per activiteit een overzicht van de geraamde kosten en opbrengsten van de aanvrager, voor zover deze betrekking hebben op de periode waarvoor subsidie wordt aangevraagd.
- De begrotingsposten worden ieder afzonderlijk van een toelichting voorzien.
- De begroting is sluitend.

7) Uitvoeringsinformatie

7.1 Verlening van instellingssubsidie

- a) Een besluit tot instellingssubsidie wordt verleend op grond van artikel 8 f van de Kaderregeling VWS-subsidies.
- b) Een besluit tot vaststelling van de instellingssubsidie vindt plaats op grond van artikel 69 van de Kaderregeling. Vaststelling op het bij de verlening vermelde bedrag, met dien verstande dat er een egalisatiereserve wordt gevormd.
- c) Verantwoording vindt plaats over de gemaakte kosten en de prestatie.

7.2 Verlening van projectsubsidie

- a) projectsubsidie wordt verleend op grond van artikel 8 sub e van de Kaderregeling VWS-subsidies
- b) een besluit tot subsidievaststelling vindt plaats op grond van artikel 68 van de Kaderregeling op het bij de verlening vermelde bedrag.
- c) Verantwoording vindt plaats over de gemaakte kosten en de prestatie.

Hoofdstuk 4

Financieringsstroom ten behoeve van inbreng en bundeling van kennis

1. Inleiding

De Minister van VWS is voornemens vanaf 2013 budget (in totaal maximaal 4 miljoen euro) beschikbaar te stellen voor de inbreng en bundeling van kennis ter ondersteuning van:

- a) individuele patiënten en gehandicaptenorganisaties en samenwerkingsverbanden;
- b) een systematische en professionele inbreng van cliëntenervaring als bijdrage in het verbeteren van kwaliteit van zorg, onder andere voor het opstellen van richtlijnen en zorgstandaarden.

Om te voldoen aan Europese regels zal een aanbestedingsprocedure worden gevolgd, waarna een opdracht wordt verleend. Ter voorbereiding van een opdrachtverlening zal een programma van eisen worden opgesteld. Ook de randvoorwaarden voor de uitvoering van de functies zullen worden beschreven, zoals de voorwaarde dat opgebouwde kennis in de toekomst beschikbaar blijft.

De reden dat we de omschrijving van deze beoogde 'kennisfunctie' opnemen in dit beleidskader, terwijl er in de toekomst een opdracht en geen subsidie zal worden verstrekt, is dat er sprake is van samenhang tussen de beoogde taakuitvoering en de doelen van het subsidiebeleidskader. Een kennisfunctie ondersteunt de organisaties (pgo-organisaties, samenwerkingsverbanden en de koepels en platforms) in het uitvoeren van hun taken waarvoor deze op grond van het beleidskader subsidie ontvangen.

2. Toelichting

Ad a) Wat wordt bedoeld met een kennisfunctie ten behoeve van de ondersteuning van individuele patiënten en gehandicaptenorganisaties en samenwerkingsverbanden?

Hoewel iedere organisatie uniek van karakter is, is kennisontwikkeling een functie die bij voorkeur niet in een isolement moet plaatsvinden. We bedoelen met kennis, inzicht en praktische ondersteuning voor zaken die alle pg-organisaties raken, zoals training van vrijwilligers, het organiseren van communicatie met leden of het organiseren van bedrijfsvoeringsprocessen. Het organiseren van ondersteuning door middel van een kennisfunctie stelt iedere pg-organisatie in staat bij elkaar kennis te vinden, te delen en te ontwikkelen, bijvoorbeeld aan de hand van goede praktijkvoorbeelden.

Het kenmerk van pg-organisaties is dat zij drijven op de kracht van vrijwilligers, die niet altijd professioneel geschoold zijn voor het in stand houden van een organisatie, maar wel veel ervaring in en praktijkkennis hebben van de sector. Maar vrijwilligheid als basis voor betrokkenheid staat een verdere professionalisering van de organisatie niet in de weg. Daar waar het gaat om besteding van publieke middelen maakt de wetgever geen onderscheid naar initiatieven van

vrijwilligers of professionals. De kennisfunctie biedt ondersteuning aan verdere professionalisering en effectiviteit van vrijwilligersorganisaties en draagt bij aan de continuïteit van pg-organisaties.

Concrete activiteiten die onder deze kennisfunctie vallen, zijn onder andere:

- het ontwikkelen en aanbieden van laagdrempelig cursusaanbod voor vrijwilligers en medewerkers;
- het op aanvraag ondersteunen in 'natura' van instellingen met minder dan 100 leden of donateurs, die niet zelfstandig in aanmerking komen voor een instellingssubsidie krachtens subsidiestroom 1;
- het verbeteren van bedrijfsvoering door het beschikbaar stellen van kennis over backoffice taken en de organisatie ervan (bijvoorbeeld het verbeteren van een ledenadministratie, de boekhouding, verantwoording, het ontwikkelen en beheer van een website);
- het beschikbaar stellen van kennis voor het vormen van samenwerkingsverbanden;
- het ondersteunen van het vormen van samenwerkingsverbanden door het organiseren van contacten tussen patiënt- en gehandicaptenorganisaties in het vinden van samenwerkingspartners of vouchergevers voor het ondersteunen van projectvoorstellen;
- het ondersteunen van samenwerkingsverbanden in het opstellen van een subsidieaanvraag en werkplan.

Ad b) Wat wordt bedoeld met een kennisfunctie van een systematische en professionele inbreng van cliëntenervaring?

Het beleid is erop gericht om kwaliteit van zorg met een belangrijke bijdrage van cliënten te verbeteren. Daarvoor is nodig dat de kwaliteit van cliëntenervaringen structureel van goed niveau is en gebaseerd is op een systematische inbreng van het cliëntenperspectief. In de eerste plaats is vereist dat optimaal gebruik kan worden gemaakt van ervaringskennis die beschikbaar is bij individuele patiënten- en gehandicaptenorganisaties. In de tweede plaats zal het verzamelen, bundelen, inbrengen, verspreiden en beschikbaar stellen van ervaringskennis structureel en systematisch op een zodanig overkoepelend niveau moeten plaatsvinden dat eenmaal aanwezige kennis toegankelijk is, beschikbaar blijft en verder verspreid kan worden. In de derde plaats zal de inbreng van het cliëntenperspectief bij onder meer het opstellen van richtlijnen en zorgstandaarden worden geprofessionaliseerd door het proces te laten ondersteunen waarlangs specifieke kennisbijdragen van aandoeningen en beperkingen gekoppeld worden aan de agendering en prioritering door het Kwaliteitsinstituut i.o.

Concrete activiteiten die onder de beoogde functie vallen, zijn onder andere:

- het bepalen van domeinen en de wijze waarop systematische kennis van cliëntenervaringen te bundelen en effectief in te brengen zijn;
- het ontsluiten van systematisch verzamelde en gebundelde cliëntenervaringen;
- ervoor zorgen of stimuleren dat activiteiten van pg-organisaties aansluiten op de agenda en prioriteiten van het kwaliteitsinstituut i.o.;
- Binnen de functie is specifieke aandacht vereist om:
  - kennisverzameling en inbreng te organiseren voor samenhangende zorg zoals ketenzorg en comorbiditeit;
  - aandacht te organiseren voor de kwetsbare ouderen als groep. Leeftijd is op zichzelf geen aandoening, maar leeftijdaspecten vertalen zich wel in specifieke aandoeningen en beperkingen en in bepaalde combinaties ervan. De aandacht moet voorkomen dat het perspectief van de kwetsbare groep versnipperd raakt en daardoor niet meer herkenbaar is.

3. Transitie

Op dit moment ontvangt PGOsupport als samenwerkingsverband van koepels met platforms een subsidie op basis van de Subsidieregeling PGO en tot 2013 voor de eerstgenoemde taak (sub a). De gesubsidieerde ondersteuningsfunctie blijft gedurende 2012 beschikbaar, ook voor de ouderenorganisaties die niet langer aanspraak kunnen maken op subsidie volgens dit beleidskader. Gelet op de opbouw van een Kwaliteitsinstituut i.o. is per 2013 een uitbreiding van in dat kader te subsidiëren activiteiten voorzien (zie sub 2b).

4. Schematische weergave van de rol van de Uitvoerder van de kennisfuncties ten opzichte van de andere actoren

	Rol uitvoerder kennisfuncties (tov kolom 1)
Kolom 1	
Ouderenorganisaties	Vanaf 2013 organiseert de uitvoerder specifieke aandacht voor de kwetsbare ouderen als groep Tot 2013 blijft PGO-support op aanvraag ondersteunend
Kleine pg-organisaties	Op aanvraag ondersteunend
Individuele pg-organisatie	Ondersteunend en faciliterend
Samenwerkingsverbanden	Ondersteunend en faciliterend
Pg-top	Ondersteunend en faciliterend, door kennisdeling waardoor de PG -top in subsidiestroom 2 een werkplan kan opstellen dat aansluit bij de agenda en prioriteiten van het kwaliteitsinstituut in oprichting en dat aansluit bij de systematische bundeling van ervaringskennis van specifieke pg-organisaties.
CKZ	Het CKZ verzamelt inhoudelijke ervaringskennis op een systematische wijze, de uitvoerder is daara an faciliterend.
Kwaliteitsinstituut i.o	De uitvoerder biedt ondersteuning voor de afstemming van de prioriteiten en agenda van het Kwaliteitsinstituut met de pg-organisaties
Minister	Opdrachtgever

Hoofdstuk 5

Overgangsbepalingen

5.1 Toepassing van het beleidskader

Dit beleidskader geldt voor aanvragen voor subsidieverstrekking in het kalenderjaar 2012 en daarop volgende jaren. Subsidieaanvragen die voor het jaar 2012 worden ingediend, moeten voldoen aan de eisen zoals opgenomen in dit beleidskader.

5.2 Bestaande subsidierelaties

Subsidieontvangers waarvan de subsidie wordt afgebouwd vanaf 2012, zullen moeten blijven voldoen aan de gestelde subsidievoorwaarden (van het nieuwe beleidskader). De Subsidieregeling PGO wordt ingetrokken, met dien verstande dat die regeling van toepassing blijft ten aanzien van subsidies die op grond daarvan zijn verstrekt. Dit betreft projectsubsidie uit zowel de 1^e als de 2^e tranche.

5.3 Gefaseerde afbouw

5.3.1. Tweejarentermijn

Hoofregel

We hebben gekozen voor een termijn van twee jaren als een redelijke termijn voor de afbouw van subsidie. In die periode kunnen subsidieontvangers maatregelen treffen die nodig zijn om te anticiperen op de gevolgen van het aangekondigde beleid.

5.3.2 Vermindering volgens vaste percentages

Er is gekozen voor een standaardafbouw met een vermindering van 20% in 2012, 50% in 2013 en 100% in 2014. Er is gekozen voor een korte, maar redelijke afbouw om tegelijkertijd een snelle opbouw van nieuwe subsidiestromen mogelijk te maken. Hiermee wordt voor partijen zo snel mogelijk duidelijk waar zij in de toekomst op kunnen rekenen. Voor veel organisaties geldt overigens geen volledige afbouw, aangezien zij in de toekomst aanspraak blijven maken op subsidie.

Hoofregel

Als hoofregel geldt dat op subsidies een korting wordt toegepast volgens deze standaardpercentages:

2012	20%
2013	50%
2014	100%

Uitzondering

Een reductie in plaats van een volledige afbouw vindt plaats voor de instellingen die onder het nieuwe beleidskader opnieuw aanspraak kunnen maken op subsidie. De korting ten behoeve van de afbouw stopt dan op het moment dat het bedrag is bereikt waarvoor opnieuw subsidie wordt toegekend.

5.4 Specifieke afwijking voor bepaalde organisaties

- 1) Het totale pgo-budget wordt met 40% gekort. Op organisaties die onder het huidige budget vielen, maar in de toekomst niet meer wordt een vergelijkbare korting toegepast. Het CKZ wordt gesubsidieerd buiten de criteria en voorwaarden zoals gesteld in dit beleidskader op basis van de rol die zij spelen in het systematisch verzamelen van cliëntervaringsgegevens (CQ-index). Op het CKZ wordt derhalve deze generieke budgetkorting toegepast. Dit wordt bereikt binnen de standaardtermijn van twee jaren. In 2012 is sprake van 20% korting en in 2013 van 40% korting.

De aanvraag van CKZ moet voldoen aan artikel 2 Kaderregeling VWS-subsidies.

- 2) Het totale pgo-budget wordt met 40% gekort. Op organisaties die onder het huidige budget vielen, maar in de toekomst niet meer wordt een vergelijkbare korting toegepast. Per Saldo wordt gesubsidieerd buiten dit beleidskader op basis van de rol die zij spelen als belangenbehartiger van pgb-houders. Op Per Saldo wordt derhalve een generieke budgetkorting toegepast. Dit wordt bereikt binnen een standaardtermijn van twee jaren. In 2012 is sprake van 20% korting en in 2013 van 40% korting.

De aanvraag van Per Saldo moet voldoen aan artikel 2 van de Kaderregeling VWS-subsidies.

- 3) De subsidie aan medezeggenschapsorganisaties wordt in langere termijn van drie jaren afgebouwd: in 2012 wordt een korting toegepast van 20%; in 2013 een korting van 50%; in 2014 een korting van 70% en in 2015 een korting van 100%. Met inwerkingtreding van de Wet cliëntenrechten zorg wordt bij wet geregeld dat zorgaanbieders kosten voor het lidmaatschap redelijkerwijs dienen te vergoeden en dat zij gehouden zijn een bijdrage te leveren zodat cliëntenraden zijn taken kan uitvoeren. De langere afbouwtermijn stelt medezeggenschapsorganisaties in staat zichzelf en hun leden voor te bereiden op de veranderingen die nieuwe wetgeving met zich brengt.

5.5 Gefaseerde opbouw

Het beschikbare budget voor subsidie wordt bepaald door een gefaseerde afbouw en een gefaseerde opbouw. De opbouw van middelen afbouw van lopende subsidieaanspraken vindt gelijktijdig plaats. De Minister kan per subsidiestroom subsidieplafonds bepalen. In het onderstaande schema zijn prognoses voor de financiële ruimte per financiële stroom opgenomen.

	Financiële stroom	2012	2013	2014	2015
1	Instellingssubsidie			8.5 miljoen	
2	Projectsubsidie		4.5 miljoen		
3	Instellingssubsidie		4 miljoen		

3	Projectsubsidie		1.5 miljoen		2 miljoen
4	Financiering via opdrachtverlening taak a taak b		a) 2 miljoen b) 1.5 miljoen		b) 2 miljoen

5.6 Subsidiebesluiten op grond van de Kaderregeling VWS-subsidies

Subsidieverstrekking aan organisaties die op grond van hoofdstuk 5 van de voorgaande beleidskaderperiode kon worden toegekend, zal in de periode 2012 -2015 worden teruggebracht. In de visiebrief (MC-U-3065567) is het specifieke beleid opgenomen om welke subsidieontvangers het gaat, hoe de subsidie wordt afgebouwd en binnen welk tijdvak afbouw plaatsvindt. Voor zover subsidie in de toekomst gedeeltelijk voortgezet wordt, kan de minister van VWS subsidiebesluiten nemen op grond van artikel 2 van de Kaderregeling VWS-subsidies.

5.7 Implementatie

In onderdeel 7 van de Visiebrief is aangegeven hoe de minister communicatie met de betrokkenen ter hand zal nemen.

Belanghebbenden kunnen terecht bij het Fonds PGO van het CIBG met vragen over:

- wijziging van het subsidiebeleid;
- de inhoud en de toepassing van het beleidskader;
- de mogelijke consequenties voor de betreffende subsidieontvanger.